

УДК 330.142.2(1-87):338.48

УПРАВЛІННЯ РЕВІТАЛІЗАЦІЄЮ ТУРИСТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТОМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

І. Бернацька, к. е. н., доцент,

О. Брух, к. е. н., доцент,

М. Погорецький, ст. викладач

Львівський національний аграрний університет

© І. Бернацька, О. Брух, М. Погорецький, 2017

Бернацька І., Брух О., Погорецький М. Управління ревіталізацією туристичних об'єктів як інструментом залучення іноземних інвестицій

Розглянуто суть, зміст та необхідність розвитку ревіталізації туристичних об'єктів, проаналізовано ефективність використання туристичних об'єктів у досліджуваному районі, дана оцінка залучення іноземних інвестицій та інвестиційної привабливості туристичної галузі досліджуваного району, обґрунтовані заходи з управління ревіталізацією туристичних об'єктів.

У результаті проведеного аналізу виявлено низку недоліків, усунення яких лягло в основу розробки заходів з управління ревіталізацією туристичних об'єктів як інструментом залучення іноземних інвестицій.

Від запропонованих заходів очікується, що в перспективі ревіталізація туристичних об'єктів у Кам'янка-Бузькому районі може стати одним із найважливіших напрямів у розбудові та зміцненні економіки району зокрема та країни загалом (переважно за рахунок залучення іноземних інвестицій), здійснити прорив у її розвитку та реформуванні, підвищенні ділової активності та підтримці вітчизняного підприємництва, а також сприяти розвитку патріотизму та підвищенню культурного рівня населення.

Ключові слова: ревіталізація, туризм, туристичні об'єкти, іноземні інвестиції.

Bernatska I., Bruch O., Pohoretskyu M. Tourist sites revitalization management of as a tool of foreign investment attraction

The essence, content and the need for tourist sites revitalization development considered, usage of tourist sites efficiency of the studied district have been analyzed, an assessment of foreign investment attraction and investment attractiveness of the tourism industry of studied district have been done, reasonable measures for the control of tourist sites revitalization have been justified.

The analysis revealed a number of defects, the removal of which had formed the basis for the development of measures to control the tourist sites revitalization as a tool of foreign investment attraction.

As a result of the proposed measures it is expected that tourist sites revitalization of Kamianka-Buskyj district may be one of the most important directions in the development and strengthening of the region economy in particular and the whole country (mostly due to foreign investments), will make a breakthrough in its development and reform by increasing business activity and domestic enterprises support as well as patriotism promotion and raise of the cultural level the population.

Key words: revitalization, tourism, tourist sites, foreign investment.

Бернацкая И., Брух О., Погорецкий М. Управление ревитализацией туристических объектов как инструментом привлечения иностранных инвестиций

Рассмотрены сущность, содержание и необходимость развития ревитализации туристических объектов, проанализирована эффективность использования туристических объектов в исследуемом районе, оценены привлечение иностранных инвестиций и инвестиционная привлекательность туристической отрасли исследуемого района и обоснованы мероприятия по управлению ревитализацией туристических объектов.

В результате проведенного анализа выявлен ряд недостатков, устранение которых послужило разработкой мероприятий по управлению ревитализацией туристических объектов как инструментом привлечения иностранных инвестиций.

От предложенных мероприятий ожидается, что в перспективе ревитализация туристических объектов в Камьянка-Бугском районе может стать одним из важнейших направлений в развитии и укреплении экономики района в частности и страны в целом (в большинстве за счет привлечения

иностранных инвестиций), осуществит прорыв в ее развитии и реформировании, повышении деловой активности и поддержке отечественного предпринимательства, а также содействовать развитию патриотизма и повышению культурного уровня населения.

Ключевые слова: ревитализация, туризм, туристические объекты, иностранные инвестиции.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку туризму для збереження та відновлення історико-культурних та архітектурних пам'яток задіюють розмаїті методи. Із-поміж них найбільшого поширення набули консервація, адаптація, реновація, ревалоризація, реставрація, модернізація та ревіталізація. Останній сьогодні – найперспективніший, оскільки на відміну від інших є комплексним.

Ревіталізація об'єднує в собі основні параметри, функції, принципи та завдання перелічених методів, що дає змогу забезпечити оптимальне та ефективне відновлення об'єкта. Саме тому одним з ефективних способів залучення іноземних інвестицій є ревіталізація туристичних об'єктів. З огляду на це для підвищення інвестиційної привабливості Кам'янка-Бузького району Львівської області доцільно задіяти ревіталізацію туристичних об'єктів на його території.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти у сфері відновлення туристичних об'єктів висвітлені у наукових працях таких зарубіжних і вітчизняних учених, як Ю. Ліханський [1], Б. Доманський [16], З. Герасимчук [3], О. Колесник [3], Є. Михаловський [8], О. Музиченко-Козловська [9], О. Храпко [12], Я. Янишин [13], Н. Кудла [7], З. Зьово [14].

Зокрема, Ю. Ліханський розкрив сутність відновлення, відтворення архітектурної спадщини, обґрунтував необхідність здійснення цього процесу. Професор Б. Доманський стверджує, що суть ревіталізації полягає у відновленні об'єкта з найменшими змінами архітектурного образу, а також наданням йому нових перспективних можливостей та актуальних функцій.

На думку З. Зьово, під час ревіталізації історична основа може бути доповнена сучасними деталями, оскільки такі елементи дають змогу з іншого ракурсу інтерпретувати історичний об'єкт. Повторне використання старих, закинутих будівель є доцільним, вигідним, творчо багатогранним і необхідним. Такі проекти ревіталізації сприяють залученню інвестицій, зокрема іноземних, та приваблюють туристів з усього світу.

Однак, незважаючи на те, що останніми роками з'явилася низка праць, присвячених різним методам відновлення туристичних об'єктів, зокрема архітектурних пам'яток, досі не було звернено належної уваги на сучасний найперспективніший метод – ревіталізацію.

Постановка завдання. Ми присвятили свій науковий пошук суті, змісту та необхідності розвитку ревіталізації туристичних об'єктів; аналізу ефективності використання туристичних об'єктів у Кам'янка-Бузькому районі Львівської області; оцінці залучення іноземних інвестицій та інвестиційної привабливості туристичної галузі Кам'янка-Бузького району; окресленню шляхів і напрямів планування та організації ревіталізації туристичних об'єктів для Кам'янка-Бузького району.

Методика дослідження та матеріали. У процесі дослідження використано загальні та спеціальні методи наукового дослідження: абстрактно-логічний для теоретичних узагальнень та формування висновків; спостереження – для збору даних про туристичні об'єкти Кам'янка-Бузького району; балансовий – для відображення співвідношень; монографічний і системного аналізу – для вивчення економічної та соціальної діяльності в Кам'янка-Бузькому районі; економічного порівняння – для порівняння даних за останні роки; статистико-економічний – для опрацювання загального масиву даних; графічний – для наочної ілюстрації досліджуваних процесів і явищ. Отримати науково обґрунтовані висновки допомогло застосування логічного методу пізнання.

Теоретичною і методологічною основою дослідження стали наукові праці та публікації вітчизняних і закордонних учених, результати власних досліджень, законодавчі та нормативні акти, а також статистичні матеріали: статистичні збірники, щорічники.

Виклад основного матеріалу. Ревіталізація – це сучасний метод відновлення туристичних об'єктів та комплексів. Вона передбачає комплексні технічні, соціальні та економічні дії, спрямовані на відновлення традиційності і забезпечення розвитку певної те-

риторії історичних районів міста. Зв'язок соціальних, економічних і технічних дій у ревіталізації – це не тільки питання термінології, а й суть завдання, що, на відміну від тради-

ційних процесів, сприяє повному відновленню життя міста, а не тільки його форми [3].

Види ревіталізації та деякі дії, які можуть бути реалізовані в її рамках, показані на рис. 1.

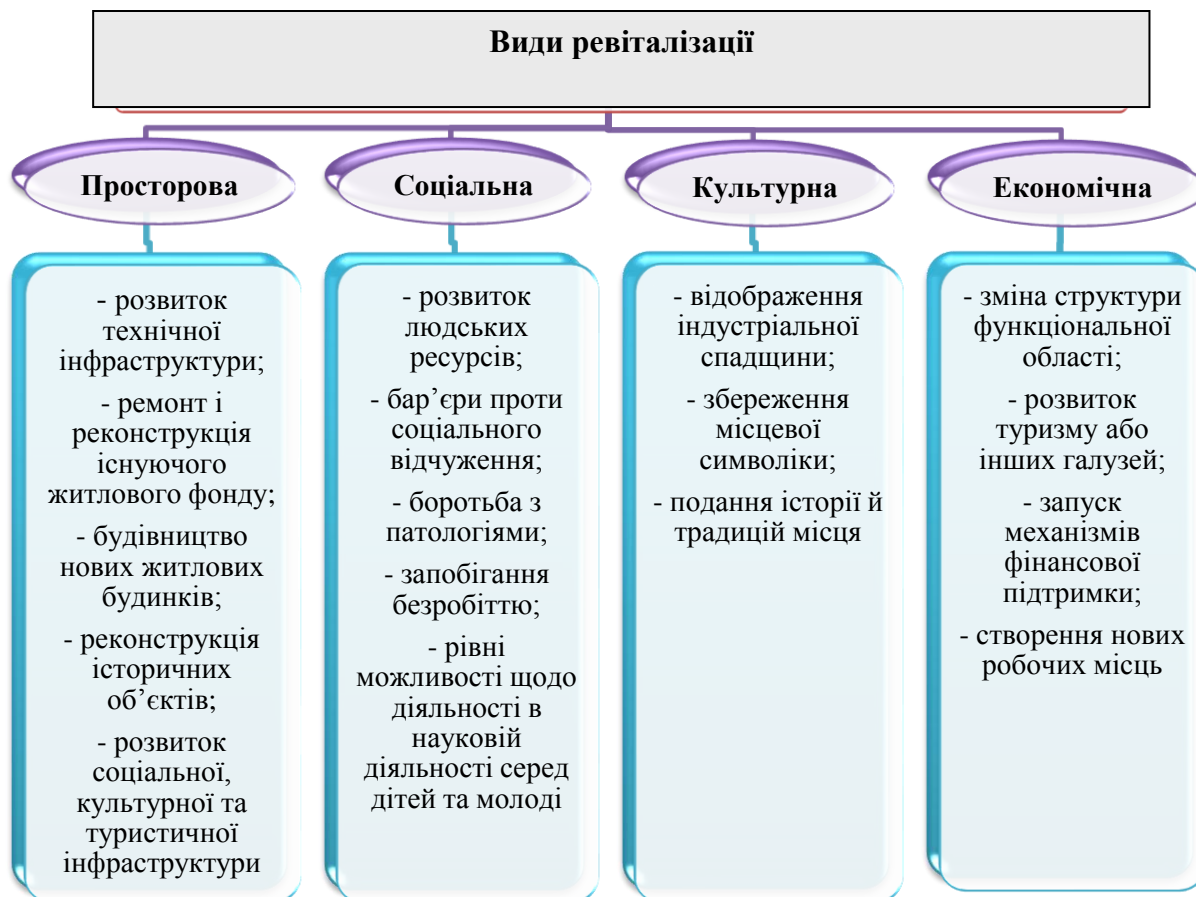


Рис. 1. Види ревіталізації та зразкові дії, які можуть бути реалізовані в її рамках*.

*Розробка авторів на основі [16, с. 57–58].

Туристичні об'єкти після ревіталізації знову відновлюють своє втрачене призначення і набувають нового. Серед завдань варто виокремити збереження їх історичного виду. Пристосування під нові функції передбачає переобладнання і перепланування окремих приміщень.

Ми провели оцінку й спробували показати практику ревіталізації туристичних об'єктів (сакральні споруди, музеї, архітектурні пам'ятки, інші туристичні об'єкти) на прикладі Кам'янка-Бузького району Львівської області.

Створений останніми роками ринок туристично-рекреаційних послуг у Кам'янка-Бузькому районі вимагає координації. Цей район володіє значним потенціалом для розвитку туризму, однак рівень використання

туристичних об'єктів тут низький. Необхідними умовами успішного розвитку внутрішнього туризму в Кам'янка-Бузькому районі, так само, як і в'їзного туризму, є формування якісного туристичного продукту, розробка стратегії просування внутрішнього туристичного продукту на українському ринку, відпрацьовані методи рекламно-інформаційної політики, створення системи професійної підготовки персоналу, залучення інвестицій у розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури. Загалом всі ці чинники забезпечать конкурентоспроможність туристично-рекреаційної індустрії в районі. Як відомо, формування, споживання та відтворення туристичних ресурсів безпосередньо пов'язані з наявністю розвиненої інфраструктури та

індустрії туризму й рекреації. У теперішній час туристично-рекреаційна сфера в Кам'янка-Бузькому районі недостатньо ефективна: інфраструктура зношена і повільно реконструюється.

Соціально-економічний розвиток району значною мірою залежить від того, як розвиваються його підприємства. Розвиток останніх у свою чергу залежить від ефективності використання наявних ресурсів (природних, трудових, фінансових тощо) і того, яку частину цих ресурсів вкладають у розвиток [2]. Отже, збільшення обсягів інвестування, а також оптимальне його використання є запорукою процвітання регіону.

Інвестиційна привабливість району характеризується його здатністю залучати інвестиції. Кам'янка-Бузький район має позитивний досвід залучення інвестицій та сприятливі умови для інвесторів. Подальший соціально-економічний розвиток району потребує нарощування інвестиційних ресурсів, поліпшення структури інвестиційних джерел та оптимізації напрямів їх вкладання [11].

Основні проблеми залучення інвестицій в туристичну сферу Кам'янка-Бузького району:

- недосконалість нормативно-законодавчої бази у сфері інвестицій;
- відсутність гарантій захисту прав власників, що істотно підвищує ризиковність інвестицій;
- відсутність чітких правил ведення бізнесу, які є одними з основних передумов виникнення корупції;
- недостатнє фінансове забезпечення заходів щодо здійснення інвестиційної діяльності;
- недостатня обробка інвестиційних пропозицій;
- відсутність механізмів стимулювання внутрішніх і зовнішніх інвестицій на регіональному рівні.

За результатами досліджень ми можемо стверджувати, що ні існуючий регуляторний механізм, ні політичні, економічні й соціальні передумови не змогли забезпечити достатній інвестиційний потік капіталу в розвиток галузі туризму за останні роки, що визначає необхідність пошуку шляхів підвищення інвестиційної привабливості туристичної індустрії Кам'янка-Бузького району. Для цього необхідні:

1. Створення відповідної інфраструктури для залучення інвестицій;

2. Організаційна підтримка інвестиційно-інноваційної діяльності;

3. Перепідготовка та підвищення кваліфікації спеціалізованих кадрів;

4. Проведення постійного моніторингу реалізації проектів (програм);

5. Розробка і проведення іміджевих заходів інвестиційно-інноваційної спрямованості в районі;

6. Розширення зовнішніх зв'язків району на основі укладання угод про співпрацю та виведення на новий рівень міжрегіонального співробітництва з регіонами України;

7. Співпраця зі закордонними дипломатичними установами України та дипломатичними установами іноземних держав в частині залучення іноземних інвестицій;

8. Взаємодія з міжнародними організаціями, проектами і програмами міжнародного співробітництва;

9. Організація заходів із підтримки і спостереження за кредитним рейтингом Кам'янка-Бузького району.

Стратегічними цілями інвестиційної політики в галузі туризму у Кам'янка-Бузькому районі повинні бути:

- створення законодавчої бази та забезпечення гарантій інвестиціям в туристичний бізнес, як іноземним, так і внутрішнім;

- формування сприятливого іміджу району;

- створення сприятливого інвестиційного клімату;

- стимулювання припливу капітальних вкладень у реконструкцію і будівництво сучасних туристичних комплексів, санаторіїв, готелів, відповідних до міжнародних вимог і стандартів;

- розробка нових турів, які повинні враховувати етнокультурні, геополітичні, екологічні чинники туристичної місцевості.

Стратегічною метою ревіталізації будь-якого туристичного об'єкта є створення сукупних матеріально-просторових умов, що забезпечують екологічну безпеку та якість життя, збереження культурної спадщини, а також стійкість розвитку економіки [15]. У плануванні ревіталізації туристичних об'єктів необхідно виходити з пріоритету інтересів людей і довгострокових інтересів суспільства.

На рис. 2 запропонована універсальна модель планування ревіталізації туристичних об'єктів району.

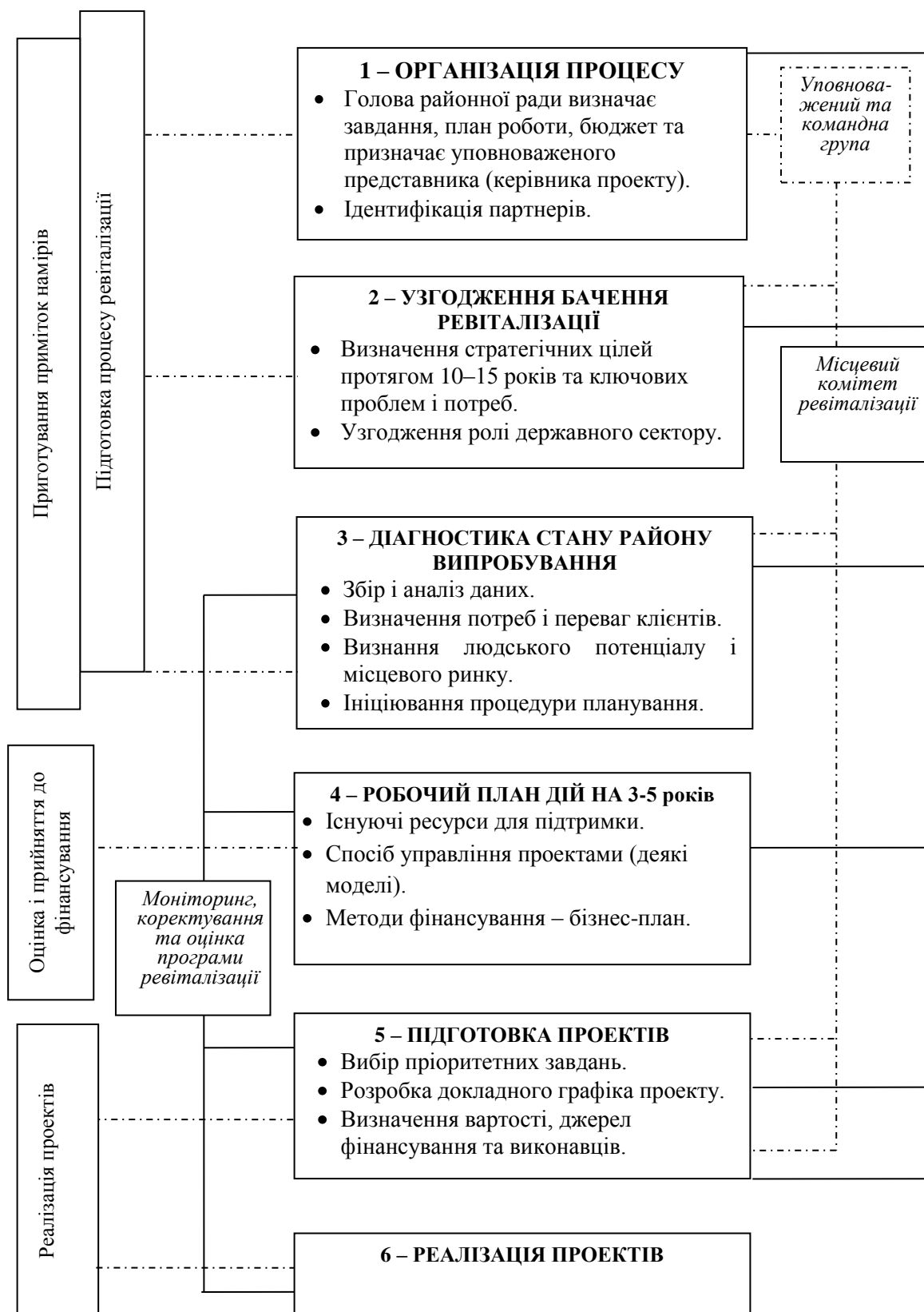


Рис. 2. Модель планування ревіталізації туристичних об'єктів*.

*Розробка авторів на основі [14].

Координатором може бути фізична особа, структура в адміністрації громади або юридична особа, яка призначена муніципальною владою.

Організація ревіталізації значною мірою залежить від місцевих умов, врахованих у програмі. На рис. 3 показана загальна схема організації цього процесу.

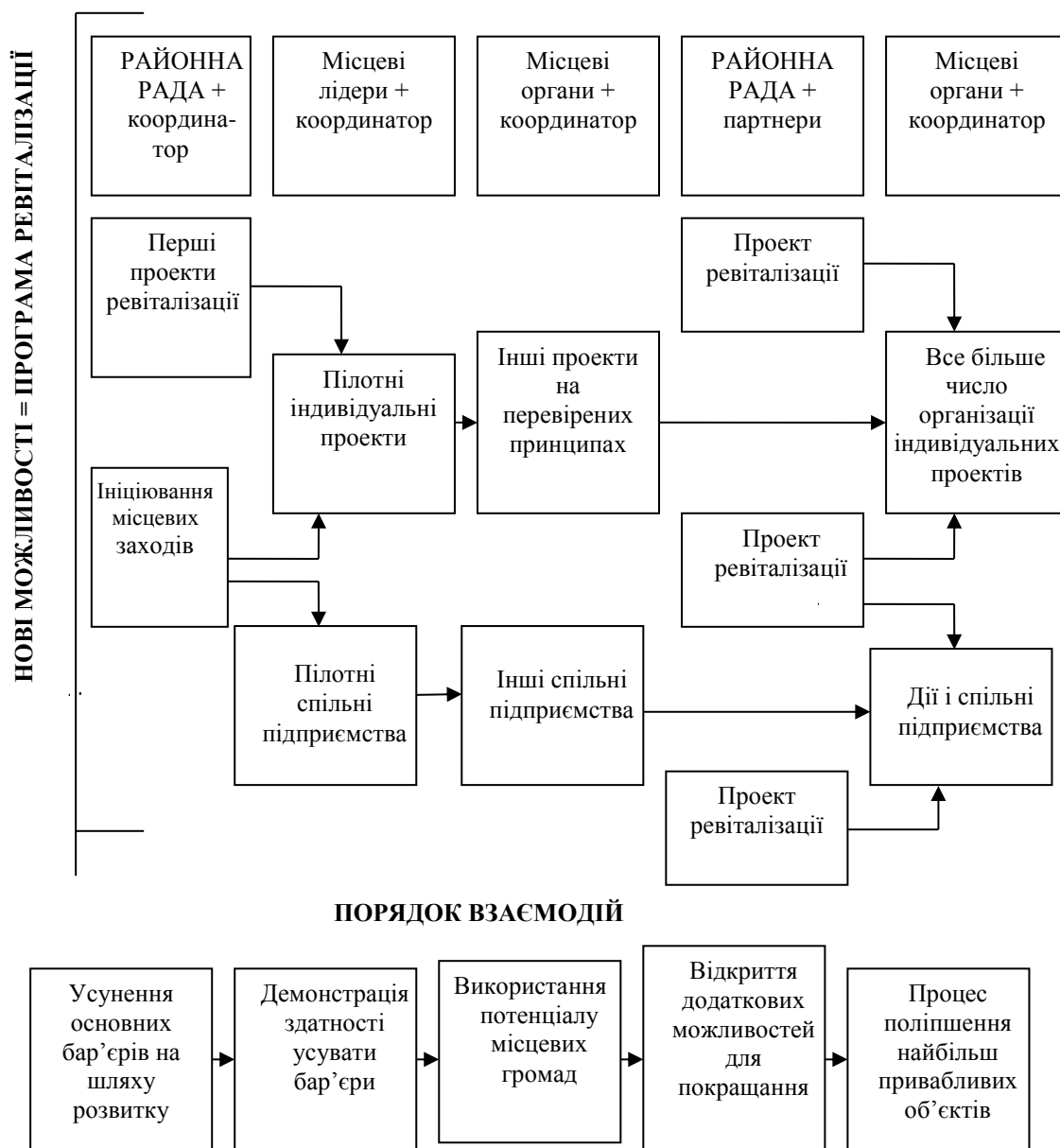


Рис. 3. Схема організації процесу ревіталізації*.

*Власна розробка авторів.

Першим кроком у реалізації програми ревіталізації повинно бути усунення або зниження бар'єрів на цілі розвитку. Такими бар'єрами можуть бути обмежена доступність, істотний вплив на навколишнє середовище тощо. Без вирішення цих проблем неможливо почати процес вдосконалення [13].

У результаті реалізації перших проектів ревіталізації з'являються можливості для поліпшення планування та організації подальших проектів. Тут особливу роль відіграє координатор, який має організувати зустріч, круглий стіл, передачу досвіду учасниками перших проектів ревіталізації активним чле-

нам місцевої громади, що допоможе їхнім пілотним проектам на рівні громад, враховуючи можливість для вдосконалення і шляхи їх досягнення [6].

Основними завданнями ревіталізації туристичних об'єктів Кам'янка-Бузького району мають стати:

- збереження пам'яток культури;
- розвиток туристичної інфраструктури на території, охопленій ревіталізацією;
- розвиток послуг, пов'язаних з обслуговуванням туристичного руху (пункти туристичної інформації, інфраструктура громадського харчування, готельний бізнес);
- розширення культурної програми.

Від ревіталізації туристичних об'єктів Кам'янка-Бузького району слід очікувати таких результатів:

- підвищення туристичної та економічної привабливості Кам'янка-Бузького району;
- зростання кількості туристів у Кам'янка-Бузькому районі;
- створення нових суб'єктів підприємницької діяльності в туристичній галузі;
- створення нових робочих місць у туристичній галузі;
- підвищення відчуття локальної самоідентифікації.

Для того, щоб проведення ревіталізації туристичних об'єктів було успішним, необхідно:

- привести місцеві нормативні документи у відповідність до потреб розвитку туризму;
- розробити Програму розвитку туризму для Кам'янка-Бузького району;
- створити організаційні підрозділи, діяльність яких спрямована на розвиток туризму;
- розробити структуру туристичного бренду району;
- просувати ідеї туристичного розвитку району серед жителів і формувати правильний підхід до туристів;
- створити сприятливі умови для туристичних інвестицій;
- сформуванню позитивний імідж проектів ревіталізації в ЗМІ і серед жителів.

Ревіталізацію туристичних об'єктів Кам'янка-Бузького району пропонуємо проводити у два етапи. Перший етап повинен завершитися оцінкою ситуації та переліком конкретних заходів для другого етапу.

Етап I – 2017–2022 рр. – підвищення рівня ідентичності Кам'янка-Бузького району як перспективного туристичного центру Львівської області.

Цей етап передбачає реалізацію такого:

1. Програма ревіталізації вулиць;
2. Путівник по Кам'янка-Бузькому району;
3. Позначення об'єктів матеріальної спадщини та підготовка інформаційних дощок;
4. Туристичний маршрут «Кам'яниччина сакральна: історії та таємниці»;
5. Музей FamilyTREE (ФГ Львівська дослідна станція садівництва «Неслухів»): екскурсії – «Посади дерево сім'ї», «Будь чоловіком! Посади дерево!»;
6. Ревіталізація будинків, маєтків та палаців;
7. «Нове життя» музеям;
8. Фестиваль «Театр під відкритим небом»;
9. Зона настінних розписів;
10. Місця громадського відпочинку та активності – відновлення парків та ігрових майданчиків;
11. Музей солодоців, або ласощів – Yarych/Rozalini.

Джерела фінансування Етапу I ревіталізації мають бути різними (кошти місцевих підприємців, жителів міста, Кам'янка-Бузької районної ради), але левова частка коштів повинна походити із зовнішніх джерел фінансування, як, наприклад, з програми ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку України» тощо.

На цьому етапі особливо важливу роль відіграватиме промоція Кам'янка-Бузького району на Львівщині, в регіоні та на міжнародних форумах. З цією метою необхідно налагодити тісну співпрацю зі ЗМІ, запрошувати представників мас-медіа на різного роду цікаві заходи.

Етап II – 2022-2027 рр. – підвищення інвестиційної привабливості району.

Кам'янка-Бузький район – це туристично та інвестиційно привабливий район Львівської області. З появою інвестицій влада району зможе реалізувати численні інфраструктурні проекти. Визначення окремих завдань для цього етапу ревіталізації буде можливим лише після здійснення аналізу результатів Етапу I, тобто у 2022 році.

Отже, ревіталізація туристичних об'єктів у Кам'янка-Бузькому районі може стати одним із найважливіших напрямів у роз-

будові і зміцненні економіки району зокрема та країни загалом (переважно за рахунок залучення іноземних інвестицій), дасть змогу здійснити прорив у її розвитку та реформуванні, підвищенні ділової активності та підтримці вітчизняного підприємництва, а також сприяти розвитку патріотизму та зростанню культурного рівня населення.

Висновки та перспективи подальших наукових пошуків. Здійснивши аналіз сучасного стану економічної та соціальної діяльності Кам'янка-Бузького району, ефективності використання туристичних об'єктів, а також залучення іноземних інвестицій та інвестиційної привабливості туристичної галузі, варто зазначити таке:

– позитивним є той факт, що серед районів Львівщини Кам'янка-Бузький район займає лідируючі позиції у декількох напрямках, зокрема за економічною ефективністю діяльності, обсягом інвестицій та будівництва, а також за кількістю зданого в експлуатацію житла;

– дослідивши наявність туристичних об'єктів у Кам'янка-Бузькому районі, можна

стверджувати про його достатню забезпеченість інфраструктурними об'єктами для розвитку туристичної галузі. Однак результати соціального опитування показують низьку інтенсивність їх використання;

– незважаючи на усі зазначені позитивні моменти Кам'янка-Бузький район не має серйозних досягнень у забезпеченні конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості туристичної галузі економіки;

– одним з ефективних способів підвищення інвестиційної привабливості Кам'янка-Бузького району є ревіталізація туристичних об'єктів.

Ревіталізацію туристичних об'єктів Кам'янка-Бузького району необхідно проводити у два етапи. Перший етап повинен завершитися оцінкою ситуації та переліком конкретних заходів для II етапу.

Етап I – 2017–2022 рр. – підвищення рівня ідентичності Кам'янка-Бузького району як перспективного туристичного центру Львівської області.

Етап II – 2022–2027 рр. – підвищення інвестиційної привабливості району.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. *Анализ процесса ревитализации промышленных зданий на примере объектов в Испании [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.rusnauka.com/34_VPEK_2012/Stroitelstvo/1_121228.doc.htm.*
2. Банько В. Г. *Охорона праці в туристському комплексі* / В. Г. Банько. – К. : КНТ, 2010. – 232 с.
3. Герасимчук З. В. *Теоретико-методологічні засади раціонального використання та охорони туристичних ресурсів* / З. В. Герасимчук, Л. Ю. Матвійчук // *Державне управління*. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – С. 102–109.
4. *Інвестиційний паспорт району [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kambyzrda.com.ua/pasport-rajoni>.*
5. Колесник О. О. *Оцінка інвестиційного забезпечення розвитку туризму в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/kolesnyk6.htm.*
6. Кудла Н. Є. *Вплив елементів інфраструктури на вибір місця сільського відпочинку* / Н. Є. Кудла // *Аграрна економіка*. – 2012. – Т. 5, № 1–2. – С. 160–164.
7. Кудла Н. Є. *Розвиток сільського туризму Карпатського регіону (за матеріалами опитування депутатів місцевих рад)* / Н. Є. Кудла // *Аграрна економіка*. – 2013. – Т. 6, № 1–2. – С. 40–46.
8. *Методика реставрації пам'яток архітектури* / под ред. Е. В. Михаловского. – М. : Стройиздат, 1977. – С. 17–18.
9. Музиченко-Козловська О. В. *Економічне оцінювання та регулювання туристичної привабливості території* : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / О. В. Музиченко-Козловська. – Львів, 2007. – 21 с.
10. *Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.*
11. *Офіційний сайт Кам'янка-Бузької РДА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : kambyzrda.com.ua.*

12. Храпко О. Проблеми формування інвестиційної політики в галузі туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org>.

13. Янишин Я. С. Аналіз ринку туристичних послуг у місті Львові та основні шляхи його розвитку / Я. С. Янишин // *Аграрна економіка*. – 2016. – Т. 9, № 1–2. – С. 63–68.

14. Co to jest proces rewitalizacji [Dokument elektroniczny]. – Tryb dostępu : http://www.nysa.eu/strona-307_co_to_jest_proces_rewitalizacji.html.

15. Co to jest rewitalizacja [Dokument elektroniczny]. – Tryb dostępu : <http://www.rewitalizacja.mlawa.pl/index.php?idg=2>.

16. Domański B. Przekształcenia terenów przemysłowych w województwach śląskim i małopolskim – prawidłowości i uwarunkowania / B. Domański // *Problemy przemian struktur przemysłowych w procesie wdrażania regul gospodarki rynkowej*. – Warszawa, 2001. – S. 51–59.



JEL R 510

УДК 342.553(477)

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Р. Хірівський, к.е.н., доцент,

Р. Дудяк, к.е.н., доцент,

Р. Федів, здобувач

Львівський національний аграрний університет

© Р. Хірівський, Р. Дудяк, Р. Федів, 2017

Хірівський Р., Дудяк Р., Федів Р. Формування фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад
Здійснено аналіз формування фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад. Вказано місце бюджетів ОТГ у бюджетній системі України. Перелічено чинники, що зумовлюють специфіку управління фінансами об'єднаних територіальних громад. Відповідно до них наводяться позитивні наслідки управління місцевими фінансами та загрози, пов'язані із браком досвіду у сфері бюджетного планування керівництва об'єднаних територіальних громад та надмірною зорієнтованістю на надходження із державного бюджету України. У зв'язку з цим, запропоновано перспективний план диверсифікації надходжень бюджетів об'єднаних територіальних громад, що полягає у ширшому залученні як податкових, так і неподаткових надходжень. Зокрема, акцентується увага на необхідності зосередження в бюджетах ОТГ податків фізичних та юридичних осіб, зарахування до них повної суми рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів та води водних об'єктів місцевого значення. Вказується, що до переліку доходів загального фонду бюджетів об'єднаних територіальних громад має входити до 20% податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності. З метою диверсифікації напрямів фінансових надходжень до бюджетів ОТГ запропоновано збільшення переліку неподаткових джерел за рахунок доходів від власності та підприємницької діяльності, адміністративних платежів та зборів, надходжень до цільових фондів, утворених територіальними громадами.

Ключові слова: децентралізація, ресурси громад, позабюджетне фінансування, цільові фонди.

Hirivskyy R., Dudyak R., Fediv R. Formation of financial resources of local communities

This article provides an analysis of financial resources combined communities. Specifies local communities budgets in the budget system of Ukraine. Identifies the factors that contribute to the specific financial management combined communities. According to them, given the positive effects of the management of local finances and threats associated with the lack of experience in budget planning integrated management of local communities and excessive orientation on revenues from the state budget of Ukraine. Therefore, the authors suggest a roadmap to diversify revenues combined budgets of local communities, which is more and more involved both tax and non-tax revenues. In particular, attention is focused on the need to focus in the budgets local communities tax natural and legal persons, transfer them to the full amount of rent for special use of forest resources and water of water bodies of local importance. It is claimed that in general fund revenues for the combined budgets of local communities would receive a 20% tax on profits enterprises and financial institutions